

שנה"ל תשפ"ג 2022-2023
מס' קורס: 3150
2021

סילבוס התנסות בריאות הנפש,

התערבות במצבים קליניים הדורשים אשפוז

במהלך התנסות זו יאבחנו ויתערבו הסטודנטים בבעיות של לקוחות ומשפחותיהם ויפתחו מיומנויות של חשיבה קלינית.

דרישות קדם: בריאות וחולי הנפש, המפגש הטיפולי ומיומנויות בינאישיות, חשיבה קלינית.

תפוקות

התנסות תצפיתית פסיכיאטריה
<p>תפוקה מספר 1: הסטודנט יתח מיומנויות תוך ובין אישיות.</p> <p>א. יצור קשר עם מטופלים ומשפחותיהם ב. ישמור על גבולות מקצועיים ג. ייצור קשר ראשוני על אף מחסומים בתקשורת (סטיגמה, בעיות רגשיות והתנהגותיות) ד. יהיה מודע לעמדות ותפיסות אישיות והשפעתן על תפקודו ה. יפגין יכולת רפלקטיבית בנוגע לעיבוד תהליכים וחוויות שעובר ו. יבין ויתייחס להשפעת התרבות של המטופל על ההתמודדות שלו עם מחלתו</p> <p>תפוקה מספר 2: הסטודנט יתח מיומנות חשיבה קלינית</p> <p>א. ייתן רציונל להתערבויות הטיפוליות שבהן צופה ב. יזהה בעיות נפשיות-חברתיות וגופניות ג. ייצור הקשרים מרכזיים בין סימנים וסימפטומים, אבחנות, טיפול תרופתי, מהלך המחלה ואחר. ד. יאפיין ויבין את פעילויות האחות ושותפי התפקיד שלה ה. יאפיין את הרצף הטיפולי ו. יגדיר בעיות ודילמות אתיות. ז. יכיר אבחנות ותהליך בירור לאבחנה יכיר אסטרטגיות לזיהוי משאבים קיימים וחסרים של מטופל ומשפחתו</p> <p>תפוקה מספר 3: הסטודנט יתח מיומנויות למידה</p> <p>א. ילמד באופן שיתופי עם חבריו לקבוצה ב. יפתח מיומנות פרזנטציה ג. יפתח מיומנויות למידה עצמית של אבחנות, תרופות, התערבויות מתאימות בהתאם לשלב בו נמצא המטופל.</p>

תכנים ייחודיים להתנסות:

פסיכיאטריה	תכנים ייחודיים
ADL	אומדנים פיזיים:
תזונה	
מצב עור	
עישון	
תופעות לוואי של תרופות פסיכיאטריות	
Intake	אומדנים לא פיזיים:
מסוכנות לאובדנות	
סטאטוס מנטלי	
סימנים חיוביים ושליילים	
אומדן מסוכנות- אלימות	
רב תרבותיות	
אומדן מצב משפחתי, תעסוקתי, חברתי.	

פסיכיאטריה	תכנים ייחודיים
<ul style="list-style-type: none"> • יצירת קשר טיפולי • סטיגמה • קבוצות טיפוליות • מצבי חירום בפסיכיאטריה • הגבלה פיזית • טיפול בנזעי חשמל • הוספיטליזציה • היבטים משפטיים ואתיים • הסתכלות מיוחדת • גבולות טיפוליים • אלימות • סוגי פסיכותרפיה- דינמי/ קוגניטיבי (פרטני, קבוצתי). • קשר עם מוסדות אחרים • איתור סינדרום מטבולי • שיקום- סל שיקום ומיצוי זכויות • קשר קהילה- אשפוז. • התערבות משפחתית. • מיקוד שליטה פנימי-חיצוני • היענות לתרופות • ניהול הטיפול במטופל בריאות הנפש במחלקה ובקהילה. • אבחנה מבדלת- מקור אורגני מול נפשי. • השלכות ההיבטים הנפשיים על תפקוד חברתי/ משפחתי/ תעסוקתי. • אפיזודה אקוטית על רקע מחלה כרונית • "מצב פסיכוטי" • גורמי התפרצות- טריגרים. 	מאפיינים טיפוליים ייחודיים

היחידה הקלינית

	טיפול מניעתי:
בטיחות העובד	
מניעת אלימות	
דה-אסקלציה.	
<ul style="list-style-type: none"> הדרכה תרופתית כולל תופעות לוואי אופייניות- הגברת היענות בקרב מתמודדים עם חולי נפשי. הדרכה של אפשרויות שיקום שונות-הגברת מודעות 	הדרכה
מהו משבר, זיהוי מטופל במשבר.	התמודדות עם משבר
מקור המשבר- טריגר	
מיקוד כוחות פנימי-חוזקות	
יציאה מ"איזון"	

מתודולוגיה

שיטות ואמצעי הוראה:

1. הוראת עמיתים
2. דיונים קבוצתיים
3. פעילויות למידה
4. תרגול רפלקציה בדרכים שונות
5. תצפית מכוונת
6. קריאה מקדימה של ספרות מקצועית קלינית
7. טיפול במטופלים
8. סימולציה מקוונת ואנושית

מבנה ההתנסות:

פסיכיאטריה	
4 שבועות	משך ההתנסות
ימי התנסות בשבוע (ימים ג' ד' ה')	
10 ימים בהתאם לתוכנית הלימודים	
ביקור במרפאות חוץ או במרפאות יום	פעילויות לימודיות במהלך ההתנסות
<ol style="list-style-type: none"> 1. הגשת רפלקציות 3X. 2. הגשת מטלה בכתב על פי החלטת המדריך, מבין הבאים: C.S. או דיון קליני. 	מטלות:

פירוט על חומרים ומטלות לסטודנטים. יתים נמצא באתר היחידה הקלינית במודל ולמדריכים. ות
<https://clinicourse.haifa.ac.il/he/> הקליניים באתר הלימודים הקליניים.

<ol style="list-style-type: none"> 1. עמידה בכללי התנהגות מקצועית (אמינות, אחריות, עבודה עפ"י נהלים). במידה והסטודנט ית לא עומדים בכללי התנהגות מקצועית במהלך ההתנסות תופסק התנסותם והם לא יעמדו בהצלחה במטרות ההתנסות, גם אם התפקוד המקצועי שלהם הוא טוב. התנהגות מקצועית היא תנאי לעמידה בהצלחה במטרות ההתנסות 	תנאי מעבר בהתנסות:
---	---------------------------

היחידה הקלינית

<p>2. הגשת כל המטלות הנדרשות בהתנסות בזמן 3. קבלת ציון עובר 70 בהתנסות, 70 בסימולציות, 70 בלומדות 4. חובה לגשת למועד שנקבע לסימולציות. סטודנט שלא ביצע סימולציה או נכשל בה, לא יוכל לסיים את ההתנסות. 5. חובה לבצע את הלומדות במועד שנקבע. אין אפשרות לביצוע לומדה בתאריכים אחרים. סטודנט שלא ביצע לומדה או נכשל בה, יורדו לו 10% נקודות בציון הכללי.</p>	
<p>80% ציון התנסות קלינית 20% ציון סימולציות (10% סימולציה ממוחשבת, 10% סימולציה אנושית)- באחריות היחידה הקלינית</p> <p>1. סטודנט שלא ביצע או שנכשל בסימולציה, לא יוכל לסיים את ההתנסות. 2. סטודנט שמחסיר ימי התנסות ישלים את הימים החסרים עד שבועיים לאחר סיום מועד ההתנסות. סטודנט שלא ישלים את הימים החסרים במועד לא יוכל להשלים את ההתנסות. 3. ערעור על ציון בהתנסות- יתבצע באמצעות טופס ערעור שמופיע באתר היחידה הקלינית במודל תוך שבועיים ממן הציון הסופי על ההתנסות הקלינית</p>	<p>מרכיבי הציון</p>
<p>1. במהלך ההתנסות תתבצע הערכה שוטפת של המדריך והערכה עצמית של הסטודנט. 2. מילוי טופס הערכת סטודנט.ית - במחצית ההתנסות תתבצע הערכת ביניים, שבסיכומה תתוכנן ההתנסות והמשך תהליך הלמידה כדי להגיע להצלחה. קישור לטופס הערכה המקוון יכול להישלח על ידי מרכזת יחידה הקלינית או באתר ייעודי למדריכים הקליניים במודל. 3. בתום ההתנסות תתבצע הערכה מסכמת באותו טופס הערכה.</p>	<p>מילוי טופס הערכת סטודנט</p>
<ul style="list-style-type: none"> בשבוע האחרון של ההתנסות, לפני קבלת הערכה סופית, ימלא כל סטודנט את הטופס הנמצא באתר היחידה הקלינית. סטודנט שלא ימלא את טפסי "הערכת השדה והמדריך" בזמן- לא יוזן לו הציון של ההתנסות הקלינית ולא יוכל להיות משובץ להתנסות הבאה. 	<p>מילוי טופס הערכת שדה ומדריך:</p>
<ul style="list-style-type: none"> בכל מקרה של אירוע (הקשור בטיפול בחולה, בהיפגעות ודקירה, במתן תרופה, בהתנהגות מקצועית) - יש לדווח מיידית למדריך השדה, למקשרת בביה"ח, למתאמת הקלינית בחוג ולמתאמת היחידה הקלינית הגב' חיה בן-נחום כהן. יש לנהוג על פי נוהלי המוסד בו נערכת ההתנסות ולמלא טפסים בהתאם- כפי שמופיע באתר היחידה הקלינית: דיווח על אירוע חריג- מדריך קליני דיווח על אירוע חריג- סטודנט במידה והסטודנט נפגע בדרך להתנסות או במהלך ההתנסות, יש לדווח למדריך/ה, למתאמת הקלינית ולרכזת היחידה הקלינית הגב' חיה בן-נחום כהן, לקרוא את הנוהל "פגיעה במהלך ההתנסות" ולבצע את ההנחיות כפי שמופיע באתר היחידה הקלינית. 	<p>אירוע חריג:</p>

ביבליוגרפיה

בריאות הנפש	
	1. אליצור, א., טיאנו, א., מוניץ, ש., נוימן, ח., ו ושות'. (2010). פרקים נבחרים בפסיכיאטריה. תל אביב: דיונון
	2. שצמן, ח., כץ, ג. (2004). סיעוד חולי הנפש. תל אביב: דיונון. מהדורה חמישית.
	3. גופמן, א. (תרגום 2006) על מאפייני המוסדות הטוטליים, עריכה מדעית: אורי רם, תל אביב: רסלינג.
	4. Karch, A.M. (2014). Lippincott's Nursing Drug Guide. New-York, NY; Lippincott, Williams & Wilkins.
	5. Townsend, M.C. (2014). Psychiatric Mental Health Nursing: Concepts of Care in Evidence-Based Practice (8th ed.), Philadelphia, PA; Davis Co.
	6. Bauml, J. Frobose, T. Kraemer, S. Rentrop, M & Pitschel-Walz, G (2006)
	7. Psychoeducation: A Basic Psychotherapeutic Intervention for Patients with Schizophrenia and Their Families. Schizophrenia Bulletin vol. 32 no. S1 pp. S1-S9,

**נספח 1 : ספרות מחייבת, חוק, אתיקה, נהלים והנחיות:
משרד הבריאות- מנהל הסיעוד ומנהל רפואה-**

1. ספרים
<p>Berman, A. Snyder, S. & Frandsen, G (2020). <i>Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing: Concepts, process and practice</i> (11th ed.). Edinburgh, US; Pearson Education Ltd.</p> <p>Comerford, K. (Ed.) (2021). <i>Nursing Drug Handbook</i>. Philadelphia, PA: Wolters</p> <p>Davidson, M. London, M.L. & Ladewig, P.A. (2019). <i>Olds' Maternal-Newborn Nursing & Women's Health across the Lifespan</i> (11th ed.). London, UK; Pearson Prentice Hall.</p> <p>Hockenberry, M.J. & Wilson, D. (2019). <i>Wong's Nursing Care of Infants and Children</i> (11th ed.). St. Louis, MI; Elsevier-Mosby.</p> <p>Townsend, M. C. (2018). <i>Psychiatric Mental Health Nursing: Concepts of Care in Evidence-Based Practice</i> (9th ed.), Philadelphia, PA; Davis Co.</p> <p>Hinkle J. L. & Cheever K.H. (2018). <i>Brunner & Suddarth's Textbook of Medical- Surgical Nursing</i> (14th ed.) Philadelphia, PA; Lippincott, Williams & Wilkins</p>

<p>2. הנחיות לביצוע החייה בסיסית ועזרה ראשונה</p> <p>American Heart Association Guidelines Update for Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care.(2019). Part 5: Adult Basic Life Support and Cardiopulmonary Resuscitation Quality. DOI קישור לאתר של האיגוד הקרדיאלי האמריקאי פרק 5 לביצוע: (2019) -basic-adult-5-guidelines/part-ecc-https://eccguidelines.heart.org/circulation/cprRetrieved from: quality-resuscitation-cardiopulmonary-and-support-life #/ American Heart Association and American Red Cross Guidelines Update for First Aid. (2019). Part 15: First Aid. Circulation. DOI: Part 15: First Aid -aid-first-cross-red-tps://eccguidelines.heart.org/circulation/ahahtRetrieved from: aid-first-15-guidelines/part /</p>
<p>3. חוקים המסדירים את זכויות הפרט</p> <p>1. חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, התשנ"ב 1992 2. חוק זכויות החולה, התשנ"ו 1996 3. חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד: 1994 - פרק א: סעיפים ; 1,2 פרק ב: סעיפים 3-12 4. חוק לטיפול בחולה נפש, התשנ"א 1991 - 5. תקנות טיפול בחולי נפש, התשנ"ב 1992 - 6. חוק שיקום נכי נפש בקהילה, התש"ס 2000 - 7. חוק החולה הנוטה למות, התשס"ו 2005 - 8. חוק לגילוי נגיפי איידס בקטינים, תשנ"ו 1996 - 9. חוק העונשין, פרק י' פגיעות בגוף, סימן ב: הפסקת הריון) סעיף(316</p>
<p>4. חוקים המסדירים את העיסוק בסייעוד</p> <p>1. פקודת בריאות העם, 1940, סעיף 33 2. פקודת הרופאים (נוסח חדש) התשל"ז, 1976 - סעיפים 59, 7, 1 3. תקנות הרופאים (כשירויות לביצוע פעולות חריגות) התשס"א 2001 - 4. פקודת המיילדות 1929 - 5. תקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות) התשמ"א 1981 - 6. תקנות בריאות העם (עוסקים בסייעוד בבתי חולים) התשמ"ט 1988 - 7. תקנות בריאות העם (אישור תואר מומחה בסייעוד) התשע"ד 2013 - 8. חוק העונשין (תיקון מס) 26 'תש"ן (1989 - תיקון מס) 108 'תשע"א 368 2010 -ד(א. ב) חובת דיווח 9. חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון מס) 7 'התשס"ב 2001 - 10. תקנות בריאות העם (הודעה על חשש אלימות) התשל"ו 1975 - 11. תקנות הסמים המסוכנים בבתי חולים, התש"ם, 1979 - התש"ס 1999 -</p>
<p>5. חוזרים של מינהל הסייעוד:</p> <p>1. חוזר מינהל הסייעוד 180/2021 " החלטה על הכנסת צנתר לשלפוחית השתן כפעולת סיעוד - לאחיות מוסמכות במחלקות יולדות ובמסגרת חדרי לידה" 2. חוזר מינהל הסייעוד 2021/871 " ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של- האחיות המוסמכות"</p>

3. חוזר מינהל הסיעוד 177/2021 " אחריות משמרת במחלקות, מרפאות ויחידות טיפול (כלליות- ומיוחדות) באשפוז ובקהילה עדכון" 2021 –
4. חוזר מינהל הסיעוד 172/2021 " הבטחת כשירות של אח/ות מוסמכת/ת לצורך סיוע בלידת חירום- בהיעדר מוסמך לילוד (מיילדת או רופא)
5. חוזר מינהל הסיעוד 171/2021 " מתווה תכנית הכשרה למתן חיסונים נגד קורונה (COVID 19)- עדכון
6. חוזר מינהל הסיעוד 161/2020 " הגישה הטיפולית במטופל מונשם אקוטי וכרוני על ידי אחות- מוסמכת במערך האשפוז"
7. חוזר מינהל הסיעוד 162/2020 "פעולות סיעוד לאחיות מוסמכות שעובדות במתאר/מחלקה- לטיפול בחולי קורונה בבית חולים"
8. חוזר מינהל הסיעוד 163/2020 "תחומי עיסוק ופעילות של כוח עזר מיומן במערך האשפוז- והקהילה"
9. חוזר מינהל הסיעוד 165/2020 "החלטה על הפניית מטופל לצילומי רנטגן(צילומי שלד בלבד-) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במרפאה אורתופדית בבית חולים"
10. חוזר מינהל הסיעוד 166/2020 "החלטה על טיפול בפצעים קשיי ריפוי בדרגות 3,4 - באמצעות חבישות מתקדמות וטכנולוגיות לריפוי פצעים כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת בקהילה ובמתאר הבית"
11. חוזר מינהל הסיעוד 167/2020 "החלטה על התחלת כלכלה כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת- במחלקת שיקום לאחר ביצוע אומדן בליעה ראשוני למטופל בהכרה מלאה עם הפרעות בליעה"
12. חוזר מינהל הסיעוד 8/201915 "היפגעות בלתי מכוונות בילדים בגילאי לידה עד שש שנים , חינוך- ,מניעה וקידום בריאות על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה"
13. חוזר מינהל הסיעוד 154/2019 "מניעה ,איתור והתערבות בכף רגל סוכרתית על ידי אחות מוסמכת- במערך האשפוז והקהילה"
14. חוזר מינהל הסיעוד 155/2019 "אומדן מניעה וטיפול בכאב על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז- והקהילה"
15. חוזר מינהל הסיעוד 160/2019 "החלטה על הפניית מטופל לבדיקת CT – מוח ללא חומר ניגוד במבוגרים עם חבלת ראש או בחשד לאירוח מוחי"
16. חוזר מינהל הסיעוד 145/2019 "איתור מסוכנות לנפילות בקרב מטופלים באשפוז ובקהילה- "
17. חוזר מינהל הסיעוד 151/2019 "תהליך העברת משמרת" מקל "במערך האשפוז והקהילה- - "
18. חוזר מינהל הסיעוד 521/ 2019 " תחומי עיסוק ופעילות של סטודנט לסיעוד המועסק במערך האשפוז- והקהילה"
19. חוזר מינהל הסיעוד 153/2019 "מניעה וטיפול בפצעי לחץ במערך האשפוז והקהילה- "
20. חוזר מינהל הסיעוד 144/2018 "מיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחות במערך האשפוז והקהילה- "
21. חוזר מינהל הסיעוד 142/2018 " הדרכת יולדת להנקה באשפוז ובקהילה- "
22. חוזר מינהל הסיעוד 127/2017 "החלטה - על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז באמצעות מערכות זרימה נמוכה"
23. חוזר מינהל הסיעוד 132/2017 "פעולות - הסיוע לרופא מומחה בגסטרואנטרולוגיה שבוטל מעמדן כפעולות חריגות והוכרו כפעולות סיעוד"
24. חוזר מינהל הסיעוד 121/2017 "החלטה - על הזרקת גלוקגון לחולה סוכרת בהיפוגליקמיה חמורה ומסכנת חיים"
25. חוזר מינהל הסיעוד 120/2017 "הרחבת מערך העוסקים בסיעוד עדכון- - "
26. חוזר מינהל הסיעוד 126/2017 "החלטה - על טיפול בחבישות ומשחות בפצעי לחץ מדרגה ראשונה ושנייה"
27. חוזר מינהל הסיעוד 117/2016 "ניהול הטיפול התרופתי עדכון" 2016 - -

28.	חוזר מינהל הסייעוד 118/2016 "הבטחת רצף הטיפול הסייעודי - בעת שחרור ממוסד רפואי - עדכון חוזר" 2016
29.	חוזר מינהל הסייעוד 104/2014 "מתן היתר לביצוע פעולות סיעוד ופעולות חריגות המתווספות- מעת לעת למסגרת העיסוק של אחיות מוסמכות"
30.	חוזר מינהל הסייעוד 96/2013 "מילוי הוראה רפואית, שניתנה על ידי סט'זר לרפואה, בשם רופא - מורשה"
31.	חוזר מינהל הסייעוד 97/2013 "החלטה על הכנסת צנתר לשלפוחית השתן"
32.	חוזר מינהל הסייעוד 94/2012 "גבולות השימוש בפרוטוקולים טיפוליים על ידי אחיות מוסמכות"
33.	חוזר מינהל הסייעוד 86/2010 "החזרת קנולה לטרכיאה כפעולה מצילת חיים, למטופל עם פיום קנה (טרכיאוסטומיה) פעולת סיעוד ברמת אחות מוסמכת"
34.	חוזר מינהל הסייעוד 87/2010 "מתן מרשם בידי אח או אחות מוסמכים"
35.	חוזר מינהל הסייעוד 61/2005 "החלפה או החזרה של צינורית גסטרוסטום (צינורית הזנה)"
36.	חוזר מינהל הסייעוד 55/2003 "איתור חולים הזקוקים לעזרה בניידות"
37.	חוזר מינהל הסייעוד 56/2003 "חתימת אחות וחתימת מיילדת"
6. חוזרי המנהל הכללי של משרד הבריאות	
1.	חוזר המנהל הכללי 6/2020 הערכות למניעה והתמודדות עם תופעת האלימות במערכת הבריאות-
2.	חוזר המנהל הכללי 10/2018 הגבלה מכנית ובידוד מטופלים באשפוז פסיכיאטרי-
3.	חוזר המנהל הכללי - 09/2011 "אירועי בל יקר"
4.	חוזר המנהל הכללי 7/2011 התאמה והנגשה תרבותית ולשונית במערכת הבריאות-
5.	חוזר המנהל הכללי - 10/2010 אמצעי זהירות שגרתיים במוסדות רפואיים
6.	חוזר המנהל הכללי 7/2008 הנחיות ליישום חוק החולה הנוטה למות-
7.	חוזר המנהל הכללי - 01/2003 תקנות למניעת אלימות במשפחה (יידוע אנשי מקצוע בתחום הבריאות)
8.	חוזר המנהל הכללי - 22/2003 נוהל טיפול בזקנים נפגעי התעמרות
9.	חוזר המנהל הכללי - 23/2003 נוהל איתור וטיפול בנשים נפגעות אלימות במשפחה ע"י מטפלים במסגרות הבריאות באשפוז ובקהילה-
10.	חוזר המנהל הכללי - 24/2003 נוהל טיפול בנפגעי תקיפה מינית
11.	חוזר המנהל הכללי - 25/2003 איתור זיהוי וטיפול בקטינים נפגעי התעללות והזנחה
7. חוזרי מינהל הרפואה	
1.	חוזר מינהל הרפואה 03/2019 ניהול מערך החייה במוסדות ו/או מתקנים רפואיים-
2.	חוזר מינהל הרפואה 04/2018 סימון אתר לצורך פעולה פולשנית מניעת טעויות בזיהוי איברים - המיועדים לניתוח
3.	חוזר מינהל רפואה - 03/2014 הסכמה לקבלת דם
4.	חוזר מינהל הרפואה 41/2013 מתן תרופות "בנות סיכון"
5.	חוזר מינהל רפואה - 15/2009 נוהל להגבלה פיזית של מטופלים לצורך מתן טיפול רפואי
6.	חוזר מינהל רפואה - 2009/24 היגיינת ידיים במוסדות רפואיים
7.	חוזר מינהל רפואה - 10/2006 מינוי אפטרופוס על גופו של אדם ו/או רכושו במסגרת אשפוז ממושך
8.	חוזר מינהל רפואה - 17/2006 חובת ההודעה על נפגעי אלימות במשפחה, ניצול מיני והזנחה של קטינים וחסרי ישע
9.	חוזר מינהל רפואה - 2020/11 הפעלת בנק דם ומתן עירווי דם ומרכיביו
8. פרסומים נוספים משרד הבריאות ואחרים	
1.	הסתדרות האחיות והאחים בישראל (2018) הקוד האתי לאחיות ולאחים בישראל

2. משרד הבריאות (2019) התכנית הלאומית למדדי איכות: בתי חולים כלליים וגריאטריים, בתי חולים לבריאות הנפש, טיפות חלב ושירותי חירום דו"ח מסכם לשנים (2013--2018 – עמודים 20--44)

9. תדריך חיסונים (עדכון) 04/04/2019 משרד הבריאות, מדינת ישראל.

- ✓ סעיפים רלוונטיים מתוך "פרק כללי":
- ✓ לוח חיסוני השגרה בגיל הילדות, יולי 2018
- ✓ חיסונים הוראות כלליות
- ✓ עיתוי מתן חיסונים
- ✓ השלמת חיסונים שגרתיים עד גיל 17 שנים
- ✓ חיסון במצבים מיוחדים
- ✓ אנפילקסיס לאחר מתן חיסונים